ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ CARL OTTO LENZ της 17ης Νοεμβρίου 1987 *

Περιεχόμενα

A — Περιστατικά 1411

B — Η γνώμη μου επί των υποθέσεων 1412

I — Επί της πρώτης δέσμης δικών (υποθέσεις 64, 71 έως 73, 78 και 149/86) 1412

1. Επί του παραδεκτού της προσφυγής 149/86 1412

2. Επί του βασίμου των προσφυγών 1413

α) Η γραπτή εξέταση 1413

αα) « Γενικές γνώσεις » 1413

ββ) « Εργασία βάσει φακέλου » 1415

γγ) Ανώτατο όριο 1415

δδ) Άλλα επιχειρήματα 1416

β) Επί της εκτιμήσεως των προσωπικών φακέλων και των αιτήσεων συμμετοχής στο διαγωνισμό 1416

γ) Επί της κριτικής που ασκείται κατά της προκηρύξεως του διαγωνισμού 1417

δ) Επί της συγκροτήσεως και της λειτουργίας της εξεταστικής επιτροπής 1418

αα) Πρόεδρος μη υπάλληλος 1418

ββ) Ακρόαση των ιεραρχικώς ανωτέρων 1418

ε) Έλλειψη αιτιολογίας 1418

στ) Τελικό συμπέρασμα 1419

3. Επί του βασίμου στην υπόθεση 149/86 1419

α) Χρησιμοποίηση των εκθέσεων κρίσεως 1419

β) Μη πλήρεις φάκελοι 1419

γ) Λήψη αποφάσεως με υποκειμενικά κριτήρια 1420

δ) Μη διευκόλυνση της συμμετοχής στο πρόγραμμα επιμορφώσεως 1420

ε) Ακρόαση των ιεραρχικώς ανωτέρων 1420

* Μετάφραση από τα γερμανικά.

4. Επί των διαφόρων αιτημάτων 1420

α) Συμμετοχή στο πρόγραμμα επιμορφώσεως 1421

β) Ακύρωση διορισμών 1421

γ) Ακύρωση της προκαταρκτικής επιλογής 1421

δ) Τελικό συμπέρασμα 1421

II — Επί της δεύτερης δέσμης δικών (υπόθεση 228/86) 1421

1. Συμπληρωματικές παρατηρήσεις ως προς τα περιστατικά 1421

2. Η γνώμη μου 1422

α) « Questions générales » 1422

β) « Insertion » 1423

γ) « Questions communautaires » 1423

δ) Τελικό συμπέρασμα 1424

ε) Επί των λοιπών λόγων και αιτημάτων της προσφυγής 1424

Γ — Τελική πρόταση 1424

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Α — Περιστατικά

1. Αντικείμενο των υποθέσεων επί των οποίων διατυπώνω σήμερα τη γνώμη μου είναι ένας εσωτερικός διαγωνισμός (COM/A/8/84) που διενήργησε η Επιτροπή μεταξύ του θέρους 1984 και του θέρους 1986. Με το διαγωνισμό αυτόν επιδιωκόταν η κατάρτιση ενός πίνακα επιτυχόντων για μελλοντικές προσλήψεις (που θα ίσχυε καταρχάς μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1986) για την πλήρωση θέσεων Α 7/Α 6 και αφορούσε αποκλειστικά υποψηφίους των βαθμών Β 3 — Β 1.

2. Στην προκήρυξη του διαγωνισμού αναφερόταν, μεταξύ άλλων, ότι η εξεταστική επιτροπή θα επέλεγε από τους υποψηφίους που θα γίνονταν δεκτοί βάσει του ατομικού τους φακέλου και της αιτήσεως συμμετοχής τους στο διαγωνισμό, καθώς και βάσει των αποτελεσμάτων εξετάσεως στη σύνταξη κειμένου, τους καλύτερους για να γίνουν δεκτοί σ' ένα πρόγραμμα περαιτέρω επιμορφώσεως. Διευκρινιζόταν εν προκειμένω ότι ο αριθμός των υποψηφίων που θα γίνονται δεκτοί δεν θα έπρεπε να υπερβαίνει περισσότερο από 50 % τις προς πλήρωση θέσεις (αναφέρονταν 40 θέσεις). Επίσης αναφερόταν ότι στη συνέχεια θα διενεργούνταν προφορική εξέταση και θα περιλαμβάνονταν στον κατάλογο επιτυχόντων οι υποψήφιοι οι οποίοι θα ελάμβαναν τουλάχιστον 30 βαθμούς επί συνόλου 50.

3. Συμμετοχή στο διαγωνισμό αυτό δήλωσαν 300 περίπου υποψήφιοι (μεταξύ των οποίων οι προσφεύγοντες στις υπό κρίση υποθέσεις). Στη δοκιμασία για τη σύνταξη κειμένου έγιναν δεκτοί 270 από αυτούς· παρουσιάστηκαν — τον Ιούνιο 1985 — 252. Κατά τη γενική αξιολόγηση που έγινε στη συνέχεια (κανένα από τα προαναφερθέντα στοιχεία δεν μπορούσε αφεαυτού να έχει ως συνέπεια τον αποκλεισμό από το διαγωνισμό) κατέληξε η εξεταστική επιτροπή στο συμπέρασμα ότι 87 από τους υποψηφίους μπορούσαν να γίνουν δεκτοί στην περαιτέρω επιμόρφωση που αναφερόταν στην προκήρυξη του διαγωνισμού. (Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι κατά το χρονικό αυτό σημείο ήταν δεδομένο ότι έπρεπε να πληρωθούν 48 θέσεις και ότι η εξεταστική επιτροπή θεωρούσε ότι όφειλε να υπερβεί το αναφερόμενο στην

προκήρυξη του διαγωνισμού ανώτατο όριο στηριζόμενη στο άρθρο 5 του παραρτήματος III του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, όπου αναφέρεται ότι στο μέτρο που είναι δυνατό, ο πίνακας επιτυχόντων πρέπει να περιλαμβάνει αριθμό υποψηφίων τουλάχιστον διπλάσιο από τον αριθμό των προς πλήρωση θέσεων.)

4. Στο πρόγραμμα επιμορφώσεως δεν επιτράπηκε η συμμετοχή των προσφευγόντων των υποθέσεων 64, 71 έως 73, 78 και 149/86 (που αποτελούν μια *πρώτη δέσμη δικών*), οι οποίοι έλαβαν σχετικώς γνώση με έγγραφο του διευθυντή του τμήματος « Προσλήψεις », της 12ης Δεκεμβρίου 1985. Αφού τους παρασχέθηκαν επιπλέον με έγγραφο της 14ης Φεβρουαρίου 1986 ορισμένες διευκρινίσεις — είτε κατόπιν υποβολής ενστάσεων (υποθέσεις 64, 78 και 149/86) είτε κατόπιν απλής παρακλήσεως για λεπτομερέστερη αιτιολογία και ιδίως για γνωστοποίηση των καθοριστικών κριτηρίων που εφαρμόστηκαν για τη βαθμολόγηση των υποψηφιοτήτων —, προσέφυγαν το Μάρτιο και Ιούνιο 1986 στο Δικαστήριο.

5. Όλοι οι προσφεύγοντες ζητούν την ακύρωση της αποφάσεως της εξεταστικής επιτροπής με την οποία δεν έγιναν δεκτοί να μετάσχουν στο πρόγραμμα επιμορφώσεως. Ο προσφεύγων της υποθέσεως 64/86 αναφέρεται επίσης στην ακύρωση του σταδίου της προκαταρκτικής επιλογής στο πλαίσιο του εσωτερικού διαγωνισμού και στην έκδοση Διατάξεως βάσει της οποίας θα πρέπει να γίνει δεκτή η συμμετοχή του στο πρόγραμμα επιμορφώσεως της 17ης Μαρτίου 1986. Το ίδιο συνάγεται και από την προσφυγή στο πλαίσιο της υποθέσεως 78/86 η οποία αναφέρεται επιπλέον στην ακύρωση του εσωτερικού διαγωνισμού. Στις υποθέσεις 71 έως 73/86 ζητείται να ακυρωθεί — εφόσον απαιτείται — η επιλογή στην οποία προέβη η εξεταστική επιτροπή, όσον αφορά τη συμμετοχή στο πρόγραμμα επιμορφώσεως, καθώς και η ακύρωση όλων των μέτρων και πράξεων που διενεργήθηκαν ή θα διενεργηθούν κατόπιν αυτής, συμπεριλαμβανομένων των διορισμών βάσει των αποτελεσμάτων του διαγωνισμού.

6. Σε μια *δεύτερη δέσμη δικών* περιλαμβάνονται οι προσφεύγοντες της υποθέσεως 228/86, των οποίων επιτράπηκε η συμμετοχή στο αναφερόμενο στην προκήρυξη του διαγωνισμού πρόγραμμα επιμορφώσεως, το οποίο πραγματοποιήθηκε το Μάρτιο και Απρίλιο 1986 στις Βρυξέλλες και το Λουξεμβούργο. Στη συνέχεια συμμετείχαν στην προφορική εξέταση 84 υποψήφιοι. Δεδομένου ότι οι προσφεύγοντες της υποθέσεως 228/86 δεν έλαβαν εν προκειμένω τον κατώτερο αριθμό βαθμών που αναφερόταν στην προκήρυξη του διαγωνισμού, τους ανακοινώθηκε με έγγραφο του διευθυντή του τμήματος « Προσλήψεις », της 17ης Ιουνίου 1986, ότι δεν περιελήφθησαν στον πίνακα επιτυχόντων για μελλοντικές προσλήψεις (στον οποίο τελικά περιελήφθησαν μόνο 38 υποψήφιοι).

7. Κατόπιν αυτού, τον Αύγουστο 1986 άσκησαν προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου ζητώντας να ακυρωθεί η απόρριψη των υποψηφιοτήτων τους και — εφόσον απαιτείται — να ακυρωθούν οι διορισμοί που έγιναν κατόπιν του προαναφερθέντος διαγωνισμού.

Β — Η γνώμη μου επί των υποθέσεων

8. Στην παρούσα δίκη οι απόψεις μου έχουν ως εξής:

I — *Επί της πρώτης δέσμης δικών* (υποθέσεις 64, 71 έως 73, 78 και 149/86)

1. *Επί του παραδεκτού της προσφυγής 149/86*

9. Η Επιτροπή το αμφισβητεί για το λόγο ότι ο προσφεύγων στην παρούσα υπόθεση δεν έχει συμφέρον για την ευόδωση των επιδιώξεών του όπως εκτίθενται στην προσφυγή του. Η Επιτροπή στηρίζεται σ' αυτό αναφερόμενη στο ότι είχε κινηθεί κατά του προσφεύγοντος η διαδικασία για τη διαπίστωση της αναπηρίας του και ότι — αφού η επιτροπή αναπηρίας διαπίστωσε τον Ιανουάριο 1987 ολική και διαρκή αναπηρία — του χορηγήθηκε κατά το άρθρο 78, παράγραφος 3, του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως σύνταξη λόγω αναπηρίας αναδρομικά από την 1η Μαρτίου 1987 με απόφαση της 24ης Φεβρουαρίου 1987.

10. Πάντως, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι ο προσφεύγων της υποθέσεως 149/86 άσκησε επίσης προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου κατά της αποφάσεως της Επιτροπής (που ελήφθη τον Οκτώβριο του 1986) περί εξετάσεως της περιπτώσεως του προσφεύγοντος από την επιτροπή αναπηρίας, καθώς και κατά των συνεπειών αυτής της αποφάσεως, δηλαδή της αποφάσεως της 24ης Φεβρουαρίου 1987 (εδώ πρόκειται για την υπόθεση 78/87). Η διαδικασία αυτή βρίσκεται ήδη στη φάση της ενστάσεως απαραδέκτου που προέβαλε η Επιτροπή, επί της οποίας ο προσφεύγων διατύπωσε τις απόψεις του. Απόφαση επί της ενστάσεως δεν έχει ακόμα εκδοθεί και για το λόγο αυτό δεν μπορεί ήδη να λεχθεί ότι η απόφαση περί εξόδου του από την υπηρεσία έχει καταστεί οριστική. Αλλά έτσι προφανώς δεν επιτρέπεται να μη γίνει δεκτή η ύπαρξη συμφέροντός του να προσβάλει τη διοργάνωση και τη διενέργεια του υπό κρίση διαγωνισμού προκειμένου να αποκομίσει κάθε δυνατό όφελος από τα αποτελέσματα αυτού του διαγωνισμού.

11. Επομένως, δεν υπάρχει λόγος για να κηρυχθεί η προσφυγή 149/86 απαράδεκτη. Το πολύ-πολύ θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο να ανασταλεί η διαδικασία 149/86 εν αναμονή εκδόσεως αποφάσεως στην υπόθεση 78/87. Αφήνω στην κρίση του τμήματος αν θα πρέπει να ενεργήσει έτσι. Εν πάση περιπτώσει, θα εξετάσω επίσης και το βάσιμο της προσφυγής 149/86.

2. *Επί του βασίμου των προσφυγών*

12. *Όσον αφορά τους ισχυρισμούς με τους οποίους επιδιώκουν οι προσφεύγοντες να γίνουν δεκτά τα αιτήματά τους* δεν θα ακολουθήσω κατά την εξέτασή τους τη σειρά που έχουν επιλέξει οι προσφεύγοντες, αλλά θα ασχοληθώ καταρχάς με τα κατά την κρίση μου σπουδαιότερα σημεία.

α) Η γραπτή εξέταση

αα) « Γενικές γνώσεις »

13. Η αιτίαση αφορά προπάντων το ότι κατά τη γραπτή εξέταση δεν τηρήθηκε ο όρος που περιέχεται στην προκήρυξη του διαγωνισμού να *εξεταστούν οι «γενικές γνώσεις»*, διότι πράγματι τα θέματα που δόθηκαν απαιτούσαν ειδικές γνώσεις σε ορισμένους τομείς (υποθέσεις 71 έως 73/86· στις υποθέσεις 64 και 78/86 η αιτίαση αυτή προβλήθηκε για πρώτη φορά με την απάντηση και αναφέρθηκε επίσης και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση).

14. Ειπώθηκε ότι η εξεταστική επιτροπή έδωσε από τρεις τομείς (« affaires institutionnelles et affaires administratives », « affaires économiques, budgétaires, financières », « politiques communautaires et thèmes d' actualité de politique générale ») τέσσερα αντιστοίχως θέματα. Από καθένα τομέα κληρώθηκαν δύο θέματα. Κάθε υποψήφιος έπρεπε να επιλέξει έναν τομέα και να πραγματευθεί ένα από τα δύο κληρωθέντα θέματα (βλέπε τα πρακτικά της εξεταστικής επιτροπής του Ιανουαρίου 1985). Ακριβή γνώση του θέματος και του σχετικού φακέλου έλαβε κάθε υποψήφιος (σύμφωνα με τους μη αντικρουσθέντες ισχυρισμούς στη σελίδα 6 των δικογράφων της προσφυγής στις υποθέσεις 71 έως 73/86 και στη σελίδα 15 και επόμενες της απαντήσεως στις ίδιες υποθέσεις) μόλις μετά την επιλογή που έκανε βάσει του γενικού χαρακτηρισμού των θεμάτων.

15. Περαιτέρω, πληροφορηθήκαμε (από τα πρακτικά της εξεταστικής επιτροπής του Ιουνίου/Ιουλίου 1985) ότι τα θέματα που επιλέχθηκαν αναφέρονταν ως προς τον πρώτο τομέα στις εκλογές για την ανάδειξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στη « direction participative par οδεψτιφσ »· ως προς το δεύτερο τομέα αναφέρονταν στα προβλήματα της

γεωργίας και του προϋπολογισμού της Κοινότητας· ως προς τον τρίτο δε τομέα, σε προβλήματα της αναπτυξιακής βοήθειας και σε προβλήματα του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Αναπτύξεως (ως προς τα ακριβή, αρκετά λεπτομερή, κείμενα παραπέμπω στο φάκελο της εξεταστικής επιτροπής που προσκομίστηκε στο Δικαστήριο). Τα θέματα αυτά έπρεπε να αναπτυχθούν — μετά από μελέτη 30 λεπτών των σχετικών φακέλων — σε δύο ώρες (βλέπε πρακτικά της εξεταστικής επιτροπής του Ιανουαρίου 1985), τα δε αποτελέσματα βαθμολογήθηκαν με άριστα τις 60 μονάδες.

16. Τρεις από τους προσφεύγοντες (αυτοί των υποθέσεων 71, 73 και 78/86) επέλεξαν το θέμα «αναπτυξιακή βοήθεια»· δύο από αυτούς (αυτοί των υποθέσεων 72 και 149/86) πραγματεύθηκαν το θέμα «Ταμείο Περιφερειακής Αναπτύξεως», ο δε προσφεύγων της υποθέσεως 64/86 ασχολήθηκε με το θέμα που αφορούσε τις εκλογές για την ανάδειξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Οι βαθμοί που έλαβαν, χωρίς να ήταν γνωστά τα ονόματα των υποψηφίων, ήταν μεταξύ 10 και 27 μονάδων. Επειδή τα αποτελέσματα αυτής της εξετάσεως είχαν μεγαλύτερη σημασία για τη συνολική βαθμολόγηση από ό,τι τα στοιχεία που απέρρεαν από τους προσωπικούς φακέλους και τις αιτήσεις συμμετοχής στο διαγωνισμό των ενδιαφερομένων (βλέπε τα πρακτικά της εξεταστικής επιτροπής του Ιουνίου/Ιουλίου 1985) και επειδή οι προσφεύγοντες δεν μπορούσαν να αντισταθμίσουν τη βαθμολόγηση της γραπτής εξετάσεως με ανώτερη βαθμολόγηση των τίτλων τους (θα έπρεπε πράγματι να είχαν καταταγεί στις δύο ανώτερες από τις πέντε βαθμίδες: 7, 18-, 18, 18+ και 28), η εξεταστική επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν μπορούσε να τους επιτραπεί η συμμετοχή στο πρόγραμμα της επιμορφώσεως.

17. Στην προκήρυξη διαγωνισμού προβλεπόταν ρητώς η σύνταξη κειμένου, κατά την οποία «ο υποψήφιος έπρεπε να χρησιμοποιήσει τις γενικές του γνώσεις και την κριτική του ικανότητα». Αν θεωρηθεί ότι αυτό το τελευταίο μπορούσε να διαπιστωθεί αν δινόταν ιδιαίτερα ειδικό θέμα, τότε πολύ δύσκολα μπορεί να γίνει δεκτό ότι με τα θέματα που δόθηκαν και κυρίως με τα θέματα που πράγματι επιλέχθηκαν θα μπορούσαν να διαπιστωθούν «*γενικές* γνώσεις» (οι οποίες νοούνται προφανώς αναφορικά μάλλον με βασικά στοιχεία της θεσμικής διαρθρώσεως και των στόχων της Κοινότητας, καθώς και με τη λειτουργία των οργάνων της). Κατά τη γνώμη μου, έχουν δίκιο οι προσφεύγοντες υποστηρίζοντας ότι για την ορθή πραγματεία των επιλεγέντων θεμάτων ήταν απαραίτητες σε ορισμένους τομείς απολύτως ακριβείς και ειδικές γνώσεις.

18. Εν προκειμένω, δεν μπορεί να γίνει δεκτή η θέση της Επιτροπής ότι η επιλογή ενός γενικού θέματος θα προκαλούσε ενδοιασμούς, επειδή κατ' αυτό τον τρόπο θα ευνοούνταν υποψήφιοι με πανεπιστημιακή μόρφωση και οι υποψήφιοι θα έκαναν πράγματι επιλογή από μια δέσμη θεμάτων που αφορούσαν τη συνολική δράση της Κοινότητας. Αυτό το τελευταίο πράγματι δεν ευσταθεί, επειδή τα επιλεγέντα θέματα αφορούσαν σαφώς μόνο ένα μικρό μέρος της δραστηριότητας των κοινοτικών οργάνων. Αλλά ούτε και μπορεί να φαίνεται πιθανό το ότι η επιλογή ενός ή περισσοτέρων *γενικών* θεμάτων προκάλεσε ιδιαίτερες δυσκολίες, στη δε Επιτροπή που εξέφρασε το φόβο ότι αυτό θα είχε ως συνέπεια να ευνοηθούν υποψήφιοι με πανεπιστημιακή μόρφωση ορθώς της αντιτάχθηκε ότι ο διαγωνισμός προϋποθέτει για τις θέσεις της κατηγορίας Α ως προς όλους πράγματι τους υποψηφίους γνώσεις πανεπιστημιακού επιπέδου.

19. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο τρόπος με τον οποίο διαμορφώθηκε η γραπτή εξέταση δεν συνάδει με το περιεχόμενο της προκηρύξεως, η σαφής διατύπωση της οποίας περιορίζει κατά τρόπο που δεν επιτρέπει αμφιβολίες το οπωσδήποτε υφιστάμενο πεδίο εκτιμήσεως της εξεταστικής επιτροπής. Έτσι, είναι βέβαιο, επειδή μπορεί να θεωρηθεί ότι ορισμένοι υποψήφιοι απέκτησαν τις αναγκαίες ειδικές γνώσεις στο πλαίσιο της μέχρι τώρα δραστηριότητάς τους, ότι παραβιάστηκε η αρχή που τονίζεται στη νομολογία ότι οι εξε-

τάσεις πρέπει να είναι *απόλυτα όμοιες*[1]. Σ' αυτό το πλαίσιο εντάσσεται επίσης και ο ισχυρισμός που προέβαλαν οι προσφεύγοντες κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση — ο οποίος δεν χρειάζεται να εξεταστεί περαιτέρω εδώ (και τον οποίο πάντως η Επιτροπή δεν αμφισβητεί) — ότι οι εννέα καλύτεροι από τους υποψηφίους είναι αυτοί που συνέταξαν ένα κείμενο που αναφέρεται στον τομέα των δραστηριοτήτων τους.

20. Επομένως, μπορεί να συναχθεί ως *προσωρινό συμπέρασμα* ότι τα αιτήματα ακυρώσεως των αποφάσεων της 12ης Δεκεμβρίου 1985 είναι βάσιμα, εν πάση περιπτώσει όσον αφορά τις προσφυγές 71 έως 73/86, με τα οποία διατυπώθηκε ρητά ο λόγος της προσφυγής τον οποίο εξέτασα μόλις προηγουμένως. Έχω τη γνώμη όμως ότι πρέπει να προχωρήσουμε περαιτέρω και ενόψει της βαρύτητας του διαπιστωθέντος διαδικαστικού πλημμελήματος, η οποία επιβάλλεται να ληφθεί υπόψη αυτεπαγγέλτως, δεν πρέπει να θεωρηθεί ως αποφασιστικής σημασίας το γεγονός ότι η εν λόγω αιτίαση στις υποθέσεις 64 και 78/86 διατυπώθηκε μόλις με την απάντηση (για να αναφερθεί επίσης και κατά την προφορική διαδικασία). Και στις υποθέσεις αυτές πρέπει επομένως να ακυρωθεί η απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 1985 για τον προαναφερθέντα λόγο.

21. Αντιθέτως, δεν υπάρχει, κατά τη γνώμη μου, κανένας λόγος για να γίνει το ίδιο και με την υπόθεση 149/86. Εδώ, ο προσφεύγων ουδέποτε άσκησε κριτική για τον τρόπο με τον οποίο διενεργήθηκε η γραπτή εξέταση. Επομένως πρέπει να ληφθεί ως δεδομένο ότι ο εν λόγω προσφεύγων δεν έχει θιγεί ιδιαιτέρως από τον προεκτεθέντα τρόπο διενέργειας του διαγωνισμού (πράγμα που φαίνεται εξάλλου εύλογο ενόψει της πανεπιστημιακής του μορφώσεως την οποία υπογράμμισε μετ' επιτάσεως).

1 — Απόφαση της 14ης Ιουλίου 1983 στην υπόθεση 144/82, Detti κατά Διακαστηρίου Συλλογή, σ. 2421, ιδίως σ. 2436.

ββ) « Εργασία βάσει φακέλου »

22. Δεν μπορώ πράγματι να δεχτώ τις απόψεις των προσφευγόντων οι οποίοι στο πλαίσιο της κριτικής που ασκούν ως προς την τήρηση των όρων του διαγωνισμού στηρίζονται στο ότι έπρεπε να κάνουν μια « εργασία συνθέσεως βάσει φακέλου » και θεωρούν ότι σε καμία περίπτωση δεν τους δόθηκε ένας κανονικός φάκελος.

23. Βεβαίως, είναι ορθό ότι για τα θέματα 9 και 10 δόθηκαν μόνο μερικά φύλλα (ενώ για το θέμα 1 δόθηκε πλουσιότερο υλικό). Εντούτοις, έχω τη γνώμη ότι η λέξη « φάκελος » δεν σημαίνει απαραίτητα ένα σημαντικό όγκο εγγράφων και ασφαλώς δεν αποκλείεται — και αυτό ακριβώς έχει σημασία ως προς το σημείο αυτό του διαγωνισμού — μία εργασία συνθέσεως με βάση μερικά μόνο φύλλα (στατιστικές· διατάξεις κανονισμών).

24. Αντιθέτως, δεν χρειάζεται να εξεταστεί περαιτέρω το άλλο ζήτημα που ενδεχομένως μπορεί να τεθεί εν προκειμένω, αν δηλαδή ενόψει του ιδιαίτερα διαφορετικού όγκου των « φακέλων » και του περιορισμένου χρόνου για τη μελέτη τους (μισή ώρα) υφίστανται ενδοιασμοί ως προς την ίση μεταχείριση των υποψηφίων. Οι προσφεύγοντες δεν αμφισβήτησαν ειδικότερα την περίσταση αυτή, έτσι ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν θίγηκαν από αυτό — προφανώς αναφορικά με τα θέματα που επέλεξαν.

γγ) Ανώτατο όριο

25. Εξάλλου, προβάλλεται η αιτίαση ότι το ανώτατο όριο υποψηφίων για την επιμόρφωση που καθορίστηκε από την επιτροπή διαγωνι-

σμού στο σημείο III, παράγραφος 1, της προκηρύξεως του διαγωνισμού διορθώθηκε υπερβολικά αργά, ώστε να μπορούσε να έχει επιρροή στη βαθμολόγηση των εργασιών.

26. Το επιχείρημα αυτό δεν μου φαίνεται αρκετά πειστικό. Πράγματι μας δόθηκε η διαβεβαίωση ότι κατά τη διόρθωση των γραπτών εργασιών (από πολλά πρόσωπα) επρόκειτο αποκλειστικά και μόνο για την κατά το δυνατό αντικειμενική τους βαθμολόγηση και ότι η επιλογή των υποψηφίων για την επιμόρφωση έγινε μόνο μετά τη διαμόρφωση στη συνέχεια οριστικής κρίσεως κατά την οποία ελήφθησαν επίσης υπόψη οι ατομικοί φάκελοι.

δδ) Άλλα επιχειρήματα

27. Επομένως, δεν χρειάζεται πράγματι να εξεταστούν πλέον τα άλλα επιχειρήματα που αφορούν τη σύνταξη κειμένου. Επιτρέψτε μου μόνο να πω ακόμη, όσον αφορά τις αιτιάσεις που διατυπώνονται στο πλαίσιο της υποθέσεως 149/86 — ότι δηλαδή στη σύνταξη κειμένου δόθηκε από την εξεταστική επιτροπή μεγαλύτερο βάρος από ό,τι στα στοιχεία του προσωπικού φακέλου, έτσι ώστε αυτή (αντιθέτως προς την προκήρυξη του διαγωνισμού) αφεαυτής θα μπορούσε να είχε ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό από την εξέταση — ότι η κριτική αυτή δεν φαίνεται να ευσταθεί.

28. Πράγματι από τον πίνακα που μας προσκομίστηκε και βάσει του οποίου έγινε η επιλογή προκύπτει ότι άσχημα αποτελέσματα από τη σύνταξη κειμένου (επίσης και αποτελέσματα με μικρότερη βαθμολογία από 30 μονάδες) θα μπορούσαν να αντισταθμιστούν με ανώτερη βαθμολογία βάσει των στοιχείων του προσωπικού φακέλου και των αιτήσεων συμμετοχής στο διαγωνισμό. Έτσι, έγιναν δεκτοί πέντε ακόμη υποψήφιοι για την επιμόρφωση, παρόλο που στη σύνταξη κειμένου είχαν λάβει μόνο 20 ή και λιγότερες μονάδες.

β) Επί της εκτιμήσεως των προσωπικών φακέλων και των αιτήσεων συμμετοχής στο διαγωνισμό

29. Υποστηρίχθηκε επίσης (σε όλες τις υποθέσεις, αν και με διάφορες αποχρώσεις) ότι κατά την εκτίμηση του ζητήματος αν οι προσφεύγοντες συγκέντρωναν τις προϋποθέσεις για να τους επιτραπεί η συμμετοχή στην επόμενη φάση της διαδικασίας του διαγωνισμού, βάσει του περιεχομένου των προσωπικών τους φακέλων και των καθηκόντων που είχαν ασκήσει, σημειώθηκαν *προφανή σφάλματα.*

30. Επιπλέον, πρέπει εδώ να αναφερθεί ότι στην υπόθεση 73/86 γίνεται λόγος, αναφορικά με τα καθήκοντα που άσκησε η προσφεύγουσα από, όπως φέρεται, 5 έτη, για δυσμενή διάκριση έναντι υπαλλήλων της κατηγορίας Α που ασκούσαν τα ίδια καθήκοντα και ότι στην υπόθεση 64/86 (στην οποία γίνεται λόγος για το ότι έπρεπε να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι στον προσφεύγοντα *είχε επιτραπεί προηγουμένως* να συμμετάσχει *σε ένα διαγωνισμό Α*) προβάλλεται η αιτίαση ότι η επιτροπή του ήδη υπό κρίση διαγωνισμού δεν αιτιολόγησε καθόλου τη διαφορετική της κρίση.

31. Σχετικά με αυτό,πρέπει καταρχήν να υπομνηστεί ότι η εξεταστική επιτροπή του διαγωνισμού διαθέτει, κατά τη νομολογία [2], ευρεία εξουσία εκτιμήσεως και ότι η ορθότητα των αξιολογικών της κρίσεων δεν υπόκειται καταρχήν στον έλεγχο του Δικαστηρίου. Στο πλαίσιο της διαδικασίας του διαγωνισμού COM/A/8/84 έπρεπε να εκτιμηθεί σφαιρικά ένας μεγάλος αριθμός δεδομένων (όπως προκύπτει ήδη από την προκήρυξη του διαγωνισμού και ιδίως επίσης από το έγγραφο της εξεταστικής επιτροπής « critères de cotation de titres »). Εν προκειμένω, πάντως, το αποτέλεσμα για όλους τους προσφεύγοντες ήταν ότι οι φάκελοί τους κατατάχθηκαν στη μεσαία (18 μονάδες) από τις πέντε κατηγορίες και μόνο ο φάκελος του προσφεύγοντος της υποθέσεως 149/86 βαθμολογήθηκε χειρότερα (με 7 μονάδες).

2 — Απόφαση στην υπόθεση 144/82.

32. Οι προσφεύγοντες θεωρούν, αναφερόμενοι στους προσωπικούς φακέλους και τις αιτήσεις συμμετοχής στο διαγωνισμό (βάσει των οποίων ορισμένα στοιχεία — όπως *πανεπιστημιακά διπλώματα* — δικαιολογούν ανώτερη βαθμολογία), καθώς και στην κατάρτισή τους, τη μέχρι τώρα αξιόλογη επαγγελματική τους πείρα, το επίπεδο της τωρινής τους υπηρεσιακής (εν μέρει επίσης και εξωυπηρεσιακής) δραστηριότητας, τη συμμετοχή τους σε άλλους διαγωνισμούς για την πλήρωση θέσεων Α, τέλος δε στις εκθέσεις κρίσεως που προβλέπονται στο άρθρο 43 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως (για λεπτομέρειες παραπέμπω στη δικογραφία), ότι επιβάλλεται ανώτερη από τη μέση βαθμολογία, πλην όμως παραβλέπουν εν προκειμένω ότι η εξεταστική επιτροπή έπρεπε να σχηματίσει σφαιρική γνώμη και ότι προς το σκοπό αυτό μπορούσαν απολύτως ορισμένα θετικά στοιχεία να ισοσταθμιστούν ή ακόμη και να υποβαθμιστούν από άλλα αρνητικά στοιχεία που συνάγονται από τους προσωπικούς τους φακέλους (αυτό πράγματι προβλεπόταν ρητά στο έγγραφο « critères de cotation de titres »). Επειδή όμως εν προκειμένω δεν προσφέρεται μια αξιόπιστη γενική εικόνα, δεν επιτρέπεται να γίνει λόγος για προφανώς εσφαλμένη εκτίμηση των υποβληθέντων δικαιολογητικών βάσει αποκλειστικά των θετικών στοιχείων που αναφέρονται από τους προσφεύγοντες (ποικιλοτρόπως).

γ) Επί της κριτικής που ασκείται κατά της προκηρύξεως του διαγωνισμού

33. Αντικείμενο επικρίσεων αποτέλεσε επίσης η *προκήρυξη* του διαγωνισμού, μάλιστα δε για το λόγο ιδίως ότι επιβαλλόταν να γίνει σφαιρική κρίση και δεν προβλεπόταν καμία βαθμολόγηση για τη σύνταξη κειμένου (συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 64, 71 έως 73 και 78/86).

34. Εδώ δεν μπορώ πράγματι να υιοθετήσω την άποψη της Επιτροπής ότι μετά τη λήξη της προθεσμίας προσβολής του διαγωνισμού δεν είναι πλέον δυνατό να προβληθούν αιτιάσεις. Επ' αυτού αναφέρομαι ήδη — χωρίς να εμβαθύνω αυτό το ζήτημα — στις προτάσεις μου επί της υποθέσεως 307/85[3], στις οποίες τόνισα ότι η κρίση που εκφέρθηκε με την απόφαση επί της υποθέσεως 294/84[4] δεν ήταν η δέουσα και στις οποίες πρότεινα στο Δικαστήριο να στηριχθεί στην κρατούσα νομολογία κατά την οποία στις διαδικασίες που αφορούν αποφάσεις διορισμού μπορούν επίσης να συμπροσβάλλονται και προηγούμενες πράξεις ως προπαρασκευαστικές πράξεις (γνώμη την οποία υιοθέτησε και το τέταρτο τμήμα, καθόσον δέχθηκε ότι παραδεκτώς τίθεται το ζήτημα αν η *απόφαση* της διενέργειας του υπό κρίση ενώπιόν του διαγωνισμού ελήφθη εγκύρως).

35. Ομοίως, δεν θεωρώ ιδιαιτέρως πειστική τη γνώμη της Επιτροπής ότι η σύνταξη κειμένου δεν αποτελεί εξέταση, αλλά τίτλο (« titre ») υπό την έννοια του παραρτήματος III του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως.

36. Εντούτοις, πρέπει να δεχθούμε ότι η υπό κρίση προκήρυξη διαγωνισμού είναι τελείως ιδιαίτερης φύσεως (διότι σύμφωνα με αυτήν απαιτούνταν μια σφαιρική κρίση τίτλων και συντάξεως κειμένου) και πρέπει ιδίως να αναγνωρισθεί ότι το επικρινόμενο γεγονός (έλλειψη βαθμολογικής κλίμακας στην προκήρυξη έστω και για μία και μοναδική σύνταξη εγγράφου) δεν επέδρασε αρνητικά στη διενέργεια του διαγωνισμού, ακριβώς επειδή η μη επίτευξη ορισμένης ελάχιστης βαθμολογίας κατά τη σύνταξη κειμένου δεν συνεπήγετο αφεαυτής αποκλεισμό από το διαγωνισμό. Εφόσον έτσι έχουν τα πράγματα, θεωρώ ότι η μη τήρηση των διατάξεων του παραρτήματος III του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως δεν συνιστά παράβαση ουσιώδους τύπου και δεν θα ήταν ορθό να κηρυχθεί η διαδικασία του διαγωνισμού πλημμελής για το λόγο αυτό.

3 — Προτάσεις της 21ης Ιανουαρίου 1987 στην υπόθεση 307/85, Γαβανάς κατά ΟΚΕ, απόφαση της 10ης Ιουνίου 1987, Συλλογή σσ. 2435 και 2444.

4 — Απόφαση της 11ης Μαρτίου 1986 στην υπόθεση 294/84, Adams και λοιποί κατά Επιτροπής, Συλλογή σ. 977.

δ) Επί της συγκροτήσεως και της λειτουργίας της εξεταστικής επιτροπής

αα) Πρόεδρος μη υπάλληλος

37. Στην υπόθεση 64/86 προβλήθηκε επίσης — σχετικά με το γεγονός ότι *ο πρόεδρος της εξεταστικής επιτροπής ήταν πρώην υπάλληλος* — ότι η συγκρότηση της εξεταστικής επιτροπής δεν ανταποκρινόταν στους όρους του άρθρου 3 του παραρτήματος III του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως. Αυτό είναι άσχετο, όπως ορθώς υπογράμμισε η Επιτροπή [5].

ββ) Ακρόαση των ιεραρχικώς ανωτέρων

38. Περαιτέρω, στην προαναφερθείσα υπόθεση διατυπώνεται η αιτίαση ότι δεν έγινε καμία χρήση της δυνατότητας ακροάσεως των ιεραρχικώς ανωτέρων του υποψηφίου (παραδείγματος χάρη για να εξεταστούν οι γλωσσικές του γνώσεις και να αξιολογηθούν οι τίτλοι του), η οποία αναφέρεται στην προκήρυξη του διαγωνισμού.

39. Εν προκειμένω έχει σημασία ότι η διατύπωση γνώμης προβλέπεται στην προκήρυξη μόνο εφόσον απαιτείται («en cas de besoin»), δηλαδή η εξεταστική επιτροπή είχε διακριτική ευχέρεια. Τίποτε όμως δεν συνηγορεί υπέρ του ότι η διακριτική αυτή ευχέρεια ασκήθηκε πλημμελώς, επειδή η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα δικαιολογητικά που διέθετε ήταν επαρκή και δεν ήταν αναγκαίες περαιτέρω διευκρινίσεις κατά τον προαναφερθέντα τρόπο (παραδείγματος χάρη, όσον αφορά τις γλωσσικές γνώσεις ή την αξιολόγηση εθνικών τίτλων).

ε) Έλλειψη αιτιολογίας

5 — Απόφαση της 16ης Οκτωβρίου 1975 στην υπόθεση 90/74, Deboeck κατά Επιτροπής, Slg. σ. 1123.

40. Τέλος, προβάλλεται και η αιτίαση ότι η απόφαση της εξεταστικής επιτροπής να μην επιτρέψουν τη συμμετοχή των προσφευγόντων στις επόμενες φάσεις της διαδικασίας του διαγωνισμού δεν *είναι επαρκώς αιτιολογημένη* και ότι στα μετέπειτα έγγραφα του Φεβρουαρίου 1986 δεν περιέχεται κανένα στοιχείο σχετικά με τα κριτήρια βαθμολογήσεως, τη βαθμολόγηση της συντάξεως κειμένου και την εκτίμηση των διάφορων τίτλων που διέθεταν οι προσφεύγοντες (συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 64, 71 έως 73 και 78/86).

41. Εν προκειμένω, σχηματίζεται άνευ ετέρου η εντύπωση ενόψει της σχετικής νομολογίας ότι οι αιτιάσεις αυτές φαίνονται δικαιολογημένες. Αναφέρομαι απλώς στις αποφάσεις επί των υποθέσεων 31/75 [6], 4/78 [7], 89/79 [8], καθώς ιδίως και στις αποφάσεις επί των υποθέσεων 195/80 [9], 225/82 [10] και 108/84 [11], κατά τις οποίες η εξεταστική επιτροπή είναι υποχρεωμένη να προβαίνει σε ξεχωριστή αιτιολογία για *καθέναν* από τους αποκλειόμενους υποψηφίους (πράγμα που ασφαλώς δεν συμβαίνει στην υπό κρίση περίπτωση). Εντούτοις, από όλα όσα προέκυψαν κατά τη διαδικασία έχει ήδη σχηματισθεί οπωσδήποτε επαρκώς σαφής εικόνα ως προς όλες τις ουσιώδεις λεπτομέρειες της διαδικασίας του διαγωνισμού, ιδίως από τα προσκομισθέντα πρακτικά της εξεταστικής επιτροπής και από τα παραρτήματά τους. Έτσι, πρέπει να συναχθεί ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις δεν πρέπει να ακυρωθούν λόγω ελλιπούς αιτιολογίας, αλλά η κρίση ως προς αυτόν το λόγο της προσφυγής πρέπει να είναι η ίδια όπως στην υπόθεση

6 — Απόφαση της 4ης Δεκεμβρίου 1975 στην υπόθεση 31/75, Costacurta κατά Επιτροπής, Slg. σ. 1563.

7 — Απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 1978 στις υποθέσεις 4, 19 και 28/78, Salerno και λοιποί κατά Επιτροπής, Slg. σ. 2403.

8 — Απόφαση της 28ης Φεβρουαρίου 1980 στην υπόθεση 89/79, Bonu κατά Συμβουλίου, Slg. σ. 553.

9 — Απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 1981 στην υπόθεση 195/80, Michel κατά Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Συλλογή σ. 2861.

10 — Απόφαση της 9ης Ιουνίου 1983 στην υπόθεση 225/82, Verzyck κατά Επιτροπής, Συλλογή σ. 1991.

11 — Απόφαση της 21ης Μαρτίου 1985 στην υπόθεση 108/84, De Santis κατά Ελεγκτικού, Συνεδρίου, Συλλογή σ. 947.

12/84 [12] (στην οποία η αναγκαία σαφήνεια προέκυψε μόνο μετά την άσκηση της προσφυγής), δηλαδή να γίνει δεκτό ότι ο λόγος της ελλείψεως της αιτιολογίας κατέστη άνευ αντικειμένου.

στ) Τελικό συμπέρασμα

42. Επομένως, δεν μπορούν να συναχθούν, όσον αφορά τις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 64, 71 έως 73 και 78/86 (το βάσιμο της προσφυγής στην υπόθεση 149/86 θα το εξετάσω αμέσως παρακάτω), άλλοι λόγοι ακυρότητας (με σημαντικές συνέπειες για την επανάληψη της διαδικασίας του διαγωνισμού).

43. Δεν συνάγονται επίσης λόγοι ακυρότητας από τις αιτιάσεις που διατυπώνονται στην υπόθεση 78/86 (ένας υποψήφιος — πρόκειται για έναν από τους προσφεύγοντες στην υπόθεση 228/86 — έγινε δεκτός στην τελική φάση του διαγωνισμού, παρόλο που *δεν* διέθετε *επαρκείς γνώσεις μιας γλώσσας* των Κοινοτήτων) ή από τους πρόσθετους ισχυρισμούς που διατυπώνονται στην κοινή απάντηση στο πλαίσιο των συνεκδικαζόμενων υποθέσεων 64, 71 έως 73 και 78/86 (με τους οποίους προβάλλεται ότι δεν εξετάστηκαν οι γνώσεις μιας *δεύτερης γλώσσας* — όπως απαιτούσε η προκήρυξη — και μπορούσε να συναχθεί *δυσμενής διάκριση* σε βάρος υποψηφίων ιταλικής ιθαγένειας).

44. Χωρίς να χρειάζεται περαιτέρω εξέταση, μπορεί επομένως να γίνει δεκτό ότι το ότι δεν επιτράπηκε στους προσφεύγοντες να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα επιμορφώσεως μπορεί να επικριθεί μόνο λόγω μη ορθής διενέργειας της γραπτής εξετάσεως.

3. *Επί του βασίμου στην υπόθεση 149/86*

Έρχομαι τώρα — όπως είπα προηγουμένως — στην εξέταση των *ιδιαίτερων λόγων* που προβάλλονται για τη στήριξη της προσφυγής στην *υπόθεση 149/86.*

α) Χρησιμοποίηση των εκθέσεων κρίσεως

45. Όπως ξέρετε, ο προσφεύγων αυτός προέβαλε ιδίως (κατά τρόπο όχι απόλυτα σαφή και κατανοητό) ότι κακώς ελήφθησαν υπόψη οι *εκθέσεις κρίσεως* που έγιναν ως προς αυτόν σύμφωνα με το άρθρο 43 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως (επειδή πράγματι αναφέρονταν σε μια πολυετή δραστηριότητα του προσφεύγοντος η οποία δεν ήταν η κατάλληλη γι' αυτόν).

46. Εντούτοις, τίποτε δεν μπορεί να αντιταχθεί στη χρησιμοποίηση των εκθέσεων κρίσεως του προσφεύγοντος. Οι εκθέσεις αυτές περιλαμβάνονται στον προσωπικό φάκελο που αναφέρεται ρητώς στην προκήρυξη διαγωνισμού και είναι επιπλέον απαραίτητες για την εκτίμηση του βαθμού της αποκτηθείσας πείρας κάθε υποψηφίου, η οποία επίσης αναφέρεται στην προκήρυξη.

β) Μη πλήρεις φάκελοι

47. Περαιτέρω, ο εν λόγω προσφεύγων προβάλλει ότι δεν είχε υποβληθεί στην εξεταστική επιτροπή ο πλήρης φάκελός του. Κατά ορθή εκτίμηση όλων των στοιχείων του φακέλου του (κατά την άποψη του προσφεύγοντος έλειπαν στοιχεία για τη συμμετοχή του σε προηγούμενους διαγωνισμούς και για μία ένσταση που είχε υποβάλει κατά του χαρακτηρισμού των καθηκόντων του) η επιτροπή θα έπρεπε — έτσι θεωρεί — να του δώσει υψηλότερη βαθμολογία.

48. Ως προς τις αμφιβολίες που διατυπώνει εν προκειμένω ο προσφεύγων (δεν πρόκειται για

12 — Απόφαση της 27ης Μαρτίου 1985 στην υπόθεση 12/84, Κυπραίος κατά Συμβουλίου, Συλλογή σ. 1005.

τίποτε περισσότερο), όσον αφορά τη συμμετοχή του σε προηγούμενους διαγωνισμούς, η Επιτροπή τον αντέκρουσε αναφερόμενη στην αίτηση συμμετοχής στο διαγωνισμό που είχε υποβάλει αυτός ο ίδιος ο προσφεύγων και η οποία περιείχε όλα τα απαραίτητα στοιχεία. Καθόσον αφορά εξάλλου την έλλειψη της ενστάσεως που αφορά την περιγραφή των καθηκόντων του, δεν αντιλαμβάνομαι πώς μπορεί να συναχθεί από αυτό κάτι σημαντικό που να έχει καθοριστική σημασία για την υπό κρίση διαδικασία του διαγωνισμού.

49. Επίσης δεν μπορεί να συναχθεί από το γεγονός ότι η Επιτροπή — για να καταδείξει τη μετριότητα των εκθέσεων κρίσεως — ανέφερε στα δικόγραφά της μόνο αποσπάσματα από αυτές τις εκθέσεις ότι δεν είχαν υποβληθεί στην εξεταστική επιτροπή — όπως υποθέτει ο προσφεύγων — πλήρεις εκθέσεις κρίσεως.

50. Και σ' αυτή επίσης την περίπτωση δεν μπορεί, σύμφωνα με όλα όσα πληροφορηθήκαμε, να θεωρηθεί ότι η κρίση της εξεταστικής επιτροπής είναι προφανώς εσφαλμένη, ο δε προσωπικός φάκελος του προσφεύγοντος έπρεπε αντιθέτως να λάβει το βαθμό « καλώς ».

γ) Λήψη αποφάσεως με υποκειμενικά κριτήρια

51. Περαιτέρω προβάλλεται η αιτίαση ότι ελήφθη ως προς αυτόν απόφαση με υποκειμενικά κριτήρια.

52. Σχετικά με αυτό, η Επιτροπή υπογράμμισε κυρίως ότι η ανωνυμία των υποψηφίων τηρήθηκε τόσο κατά τη διόρθωση της συντάξεως κειμένου όσο και κατά την εκτίμηση των προσωπικών φακέλων (τους οποίους μόνο ο πρόεδρος της εξεταστικής επιτροπής εξέτασε και κατά την ανάγνωση των οποίων — ενόψει του μεγάλου αριθμού των υποψηφίων — ήταν σχεδόν αδύνατο να συναχθεί από ορισμένα στοιχεία — χρόνος στην υπηρεσία και συμμετοχή σε προηγούμενους διαγωνισμούς — για ποιον υποψήφιο επρόκειτο).

δ) Μη διευκόλυνση της συμμετοχής στο πρόγραμμα επιμορφώσεως

53. Ο προσφεύγων θεωρεί επίσης ότι η Επιτροπή δεν τήρησε τις διατάξεις του άρθρου 24 του κανονισμού υπηρεσιακής καταστάσεως, επειδή με τη στάση της κατά τη διαδικασία του διαγωνισμού παρεμπόδισε την επιμόρφωση του προσφεύγοντος.

54. Επ' αυτού μπορεί απλώς να αναφερθεί ότι αρμόδια να προβεί σε γενική κρίση ως προς την επιμόρφωση, στο πλαίσιο της υπό κρίση διαδικασίας διαγωνισμού, είναι η εξεταστική επιτροπή. Δεν κατέστη δε δυνατόν να διαπιστωθούν λάθη με δυσμενείς συνέπειες για τον προσφεύγοντα.

ε) Ακρόαση των ιεραρχικώς ανωτέρων

55. Τέλος, ο προσφεύγων προβάλλει ακόμα την αιτίαση ότι κακώς προβλεπόταν με την προκήρυξη του διαγωνισμού η ακρόαση των ιεραρχικώς ανωτέρων των υποψηφίων.

56. Η αιτίαση αυτή δεν χρειάζεται να εξεταστεί περαιτέρω, επειδή η Επιτροπή δεν έκανε πράγματι καμία χρήση αυτής της δυνατότητας.

4. *Επί των διαφόρων αιτημάτων*

57. Στο πλαίσιο της πρώτης δέσμης δικών απομένει ακόμα να εξεταστεί αν στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 64, 71 έως 73 και 78/86, εκτός από την ακύρωση της προσβαλλόμενης κατά κύριο λόγο αποφάσεως (αποκλεισμός των προσφευγόντων από την επόμενη φάση του διαγωνισμού) συντρέχει επίσης λόγος να γίνουν δεκτά ως βάσιμα *τα άλλα υποβληθέντα αιτήματα* στα οποία αναφέρθηκα αρχικά [13].

13 — Βλέπε σημείο 5 ανωτέρω.

α) Συμμετοχή στο πρόγραμμα επιμορφώσεως

58. Πρέπει ασφαλώς να απορριφθεί το αίτημα των προσφευγόντων (πρόκειται για τους προσφεύγοντες των υποθέσεων 64 και 78/86) *να τους επιτραπεί να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα επιμορφώσεως.*

59. Εκτός από το ότι δεν μπορεί το Δικαστήριο καταρχήν να δώσει συγκεκριμένες οδηγίες στη διοίκηση (και επομένως και σε εξεταστικές επιτροπές), στην προκειμένη περίπτωση μόνο μετά από τη διενέργεια μιας νέας γραπτής εξετάσεως και τη βαθμολόγηση των αποτελεσμάτων της μπορεί να κριθεί αν οι προσφεύγοντες έχουν τα προσόντα για να συμμετάσχουν σε περαιτέρω επιμόρφωση. Εφόσον αυτό δεν έχει γίνει, δεν υπάρχει σε καμία περίπτωση λόγος να εκδοθεί απόφαση σύμφωνα με αυτό το αίτημα των προσφευγόντων.

β) Ακύρωση διορισμών

60. Όσον αφορά το αίτημα με το οποίο ζητείται η ακύρωση *των διορισμών* που έγιναν βάσει των αποτελεσμάτων της διαδικασίας του διαγωνισμού, ορθώς η Επιτροπή αντιτάσσει ότι αποφασιστική σημασία έχει το ότι αυτές οι πράξεις περί διορισμού δεν μπορούν να προσβληθούν ευθέως από τους προσφεύγοντες. Επιπλέον μπορεί να λεχθεί ότι οι προσφεύγοντες δεν έχουν συμφέρον για την ακύρωση αυτών των διορισμών. Αυτό που τους ενδιαφέρει είναι η συμμετοχή τους με επιτυχία σε έναν νομοτύπως διενεργούμενο διαγωνισμό και ο διορισμός στη συνέχεια αυτών των ίδιων σε μια θέση Α. Αυτό όμως μπορεί να γίνει — αν επιτύχουν οι προσφεύγοντες να υπερπηδήσουν όλα τα εμπόδια — και χωρίς ακύρωση των διορισμών που έχουν ήδη γίνει, επειδή από τις 48 θέσεις που θα καλύπτονταν μέσω της προσβαλλόμενης διαδικασίας του διαγωνισμού το πολύ 38 χρησιμοποιήθηκαν για επιτυχόντες υποψηφίους και εξάλλου μπορεί να θεωρηθεί ότι στο μεταξύ έχουν διατεθεί και άλλες θέσεις της κατηγορίας Α 7 και Α 6 για να τακτοποιηθούν οι προσφεύγοντες της παρούσας διαδικασίας, εάν γίνει δεκτή η προσφυγή τους.

γ) Ακύρωση της προκαταρκτικής επιλογής

61. Καθόσον οι προσφεύγοντες αναφέρονται και στην *ακύρωση της προκαταρκτικής επιλογής* (δηλαδή της πράξεως με την οποία κρίθηκε η συμμετοχή τους στο πρόγραμμα επιμορφώσεως) καθώς και στην ακύρωση όλων *των μέτρων μετά την προκαταρκτική επιλογή* και την ακύρωση *της διαδικασίας του διαγωνισμού* στο σύνολό της, θα είναι προφανώς εσφαλμένο να θεωρηθεί ότι θά πρέπει να συναχθούν όλες οι συνέπειες από τη διαπίστωση του παράνομου χαρακτήρα της πρώτης φάσεως της διαδικασίας του διαγωνισμού, δηλαδή να κηρυχθεί ως άκυρη αυτή η φάση, καθώς και όλες οι μετέπειτα φάσεις που στηρίζονται σ' αυτή. Αντιθέτως, είναι ορθότερο να ληφθεί ως βάση η απόφαση στην υπόθεση 144/82 (στην υπόθεση αυτή επρόκειτο για την ακύρωση μιας αποφάσεως με την οποία δεν έγινε δεκτή η εγγραφή σε έναν κατάλογο επιτυχόντων κατόπιν συμμετοχής σε διαγωνισμό), δηλαδή πρέπει να ανευρεθεί μια δίκαιη λύση, χωρίς να αμφισβητηθούν τα συνολικά αποτελέσματα του διαγωνισμού. Μια τέτοια λύση θα μπορούσε στην προκειμένη περίπτωση να συνίσταται στην εξέταση της προσβαλλόμενης πράξεως και στη συνέχεια να δοθεί ενδεχομένως στους προσφεύγοντες η δυνατότητα να συμμετάσχουν στις υπόλοιπες φάσεις του διαγωνισμού. Αντιθέτως, δεν υφίσταται προφανώς κανένας λόγος, ενόψει των συμφερόντων τους, για να ληφθούν δραστικότερα μέτρα.

δ) Τελικό συμπέρασμα

62. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα αιτήματα που δεν αφορούν την ακύρωση του εγγράφου της 12ης Δεκεμβρίου 1985 δεν μπορούν να γίνουν δεκτά.

II — *Επί της δεύτερης δέσμης δικών* (υπόθεση 228/86)

1. *Συμπληρωματικές παρατηρήσεις ως προς τα περιστατικά*

63. Εδώ πρόκειται για το ότι οι προσφεύγοντες, οι οποίοι διήλθαν όλες τις φάσεις της διαδικασίας του διαγωνισμού, μετά από την

προφορική εξέταση δεν περιελήφθησαν στον πίνακα επιτυχόντων, πρέπει δε να εξεταστεί αν ορθώς έγινε ο αποκλεισμός αυτός.

64. Εν προκειμένω προβάλλεται ότι δεν υπάρχει επαρκής *αιτιολογία* (επειδή ειδικότερα δεν αναφέρεται τίποτα το συγκεκριμένο ως προς τα στοιχεία που αναφέρονται στην προκήρυξη « niveau de qualification » και « aptitude à exercer des fonctions de catégorie A » και επειδή επίσης δεν καθορίζονταν τα εφαρμοστέα κριτήρια βαθμολογίας).

65. Εξάλλου, βάλλεται και *ο τρόπος με τον οποίο διεξήχθη η προφορική εξέταση*. Οι ερωτήσεις που δόθηκαν είχαν επιλεγεί τελείως στην τύχη και ήταν άσχετες με τις ατομικές ικανότητες των υποψηφίων· ήταν υπερβολικά ειδικές και εξαιρετικά υψηλού επιπέδου και δυστυχώς οι υποψήφιοι δεν ήταν προετοιμασμένοι για αυτές (παραδείγματος χάρη βάσει του προγράμματος επιμορφώσεως και της σχετικής βιβλιογραφίας που δόθηκε).

66. Με το υπόμνημα απαντήσεως τέθηκε επίσης το κρίσιμο ζήτημα αν τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής κατείχαν τις γλώσσες που χρησιμοποίησαν οι υποψήφιοι και ερωτήθηκε αν τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής, τα οποία είναι βοηθοί διοικήσεως γενικών διευθυντών, συμμετείχαν στη βαθμολόγηση των υποψηφίων που ανήκαν στις οικείες γενικές διευθύνσεις.

67. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πληροφορηθήκαμε για τα καθέκαστα στοιχεία της *προφορικής εξετάσεως*.

68. Κάθε υποψήφιος όφειλε καταρχάς να πραγματευθεί επί δέκα λεπτά, κατόπιν δέκα λεπτών προετοιμασίας, μία από τις 76 γενικές ερωτήσεις που είχαν κληρωθεί. Κατόπιν, έπρεπε να μιλήσει με συντομία για την κατάρτισή του και για την προηγούμενη και τωρινή του δραστηριότητα καθώς και να απαντήσει σε ερωτήσεις της εξεταστικής επιτροπής, που αφορούσαν την « insertion d' activité présente dans une des politiques communautaires ». Επιπλέον, έπρεπε να απαντήσει σε μία από δύο ερωτήσεις που αφορούσαν τις άλλες κοινοτικές πολιτικές, τις οποίες επέλεξε ένα μέλος της εξεταστικής επιτροπής από έναν κατάλογο με 75 ερωτήσεις (εδώ τα μέλη εναλλάσσονταν) και είχε προβλεφθεί σχετικώς ότι οι ερωτήσεις δεν θα έπρεπε να αφορούν την τωρινή δραστηριότητα των υποψηφίων [14].

69. Κάθε μέλος της εξεταστικής επιτροπής βαθμολογούσε τις απαντήσεις που δίνονταν (οι οποίες ανάλογα με το θέμα σταθμίζονταν διαφορετικά), κατόπιν δε υπολογιζόταν ο μέσος όρος. Ακούσαμε επίσης — το αναφέρω αυτό σε σχέση με τα κρίσιμα ζητήματα που τέθηκαν με την απάντηση — ότι στην περίπτωση που ένας υποψήφιος θα εκφραζόταν σε διαφορετική γλώσσα από τη γαλλική θα γινόταν ταυτόχρονη διερμηνεία. Εξάλλου — όπως μας διαβεβαίωσαν — είχε ληφθεί πρόνοια ώστε σε όλες τις περιπτώσεις κατά τις οποίες θα ήταν η σειρά υποψηφίου από γενικές διευθύνσεις, βοηθοί διοικήσεως των οποίων ήταν μέλη της εξεταστικής επιτροπής, οι βοηθοί αυτοί, προς αποφυγή συγκρούσεως συμφερόντων, δεν θα συμμετείχαν στη βαθμολόγηση ούτε καν στην εξέταση.

2. *Η γνώμη μου*

70. Αν κατόπιν αυτών και πριν από κάθε λεπτομερή εξέταση του καταλόγου με τις ερωτήσεις σκεφθούμε αν οι αιτιάσεις που στρέφονται κατά της διενέργειας της προφορικής εξετάσεως φαίνονται δικαιολογημένες, δεν μπορούμε παρά να απαντήσουμε καταφατικώς.

α) « Questions générales »

71. Αυτό συνάγεται ήδη βάσει των « questions générales ».

14 — Βλέπε τα πρακτικά της εξεταστικής επιτροπής του Μαρτίου/Απριλίου 1986 και το παράρτημα IV, καθώς και τις απαντήσεις που δόθηκαν σε ερωτήσεις του Δικαστηρίου.

72. Από τις ερωτήσεις αυτές συνάγεται άνευ ετέρου ότι δεν μπορούσαν να δοθούν απαντήσεις σε όλες με την ίδια ευκολία. Αρκεί να ληφθεί υπόψη παραδείγματος χάρη — εδώ μπορούν ασφαλώς να συναχθούν άλλα ζεύγη αντιθέσεων — αφενός, η ερώτηση 8 (« L'influence de la télévision ») ή 36 (« Quels sont les progrès technologiques qui ont le plus transformé la société du vingtième siècle et pourquoi? », αφετέρου, η ερώτηση 23 (« L'influence du port d' uniforme sur le comportement ») ή 79 (« La gestion du temps »). Επειδή όμως ο καθορισμός των προς απάντηση ερωτήσεων έγινε με κλήρωση και χωρίς να ληφθούν υπόψη οι προσωπικές κλίσεις, μπορεί ασφαλώς να λεχθεί ότι δεν είχε διασφαλιστεί το ενιαίο των όρων της εξετάσεως.

β) « Insertion »

73. Ενδοιασμούς προκαλεί επίσης και το σημείο « insertion d' activité présente dans une des politiques coommunautaires ». Αυτό δε επειδή η έννοια του θέματος δεν μπορούσε να γίνει απόλυτα κατανοητή από υποψήφιους παραδείγματος χάρη που προέρχονταν από την Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων ή από τη Γενική Διεύθυνση Διοικήσεως οι οποίες βασικά δεν έχουν καμία σχέση με τις κοινοτικές πολιτικές. Μπορεί επίσης να θεωρηθεί ότι κατ' αυτό τον τρόπο ορισμένοι υποψήφιοι τέθηκαν αδικαιολόγητα σε δυσμενή μοίρα έναντι υποψηφίων οι οποίοι λόγω της τρέχουσας δραστηριότητάς τους βρίσκονταν σε στενότερη επαφή με τις κοινοτικές πολιτικές.

γ) « Questions communautaires »

74. Οπωσδήποτε επιβάλλεται η άσκηση κριτικής, όσον αφορά τη βαθμολόγηση των υποψηφίων βάσει των « questions communautaires ».

75. Και εδώ πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι ερωτήσεις, ακόμα και γι' αυτόν που έχει γενική αντίληψη της δραστηριότητας της Κοινότητας (πράγμα που δεν μπορεί να αναμένεται άνευ ετέρου από υπαλλήλους Β), παρουσιάζουν σε διαφορετικό βαθμό δυσκολίες και επομένως οι πιθανότητες να δοθούν ικανοποιητικές απαντήσεις είναι εξαιρετικά άνισες ανάλογα με την επιλογή. Ας αναφερθούν για παράδειγμα, αφενός, η ερώτηση 46 (« Qu'entend-on par la libre circulation des bien ») ή 75 (« Qu'est-ce que l'on entend par l'expression " respect de la voie hiérarchique "? »), αφετέρου, για παράδειγμα, η ερώτηση 34 (« Pourquoi harmoniser les droits des sociétés au niveau de la Communauté? ») ή 76 (« La politique commune de la pêche »).

76. Επιπλέον, έχει προπάντων σημασία το γεγονός ότι στον κατάλογο των εν μέρει πολύ γενικών, εν μέρει πολύ ειδικών ερωτήσεων υπήρχε μια ολόκληρη σειρά θεμάτων, τα οποία — σε αντίθεση προς άλλα — είχαν αναπτυχθεί στο πλαίσιο των μαθημάτων επιμορφώσεως (το πρόγραμμα των οποίων μας προσκομίστηκε), αυτό δε παρόλο που στα πρακτικά της εξεταστικής επιτροπής του Απριλίου/Μαΐου/Ιουνίου 1985 είχε οριστεί « que l'épreuve orale ne portera pas sur l'acquis de la formation ». Υπενθυμίζω απλώς την ερώτηση 4 (« Le SME: son rôle et son mécanisme ») ή την ερώτηση 5 (« Rôle de la Commission en cas d'infraction d'un État membre au droit communautaire »), για τις οποίες είχε γίνει κατά βάθος προετοιμασία στο πλαίσιο της επιμορφώσεως, ενώ αντιθέτως άλλα θέματα (βλέπε παραδείγματος χάρη την ερώτηση 3: « Importance de la politique régionale dans la Communauté » ή την ερώτηση 25: « La Communauté et la protection de l'environnement ») καθόλου ή ελάχιστα φαίνεται να είχαν περιληφθεί στα μαθήματα επιμορφώσεως.

77. Ακόμη και αν δεν φθάσουμε μέχρι του σημείου να πούμε ότι συντρέχει παραβίαση της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των υποψηφίων στους οποίους δεν τέθηκαν ερωτήσεις από αυτές που είχαν αναπτυχθεί στα μαθήματα επιμορφώσεως, εντούτοις πρέπει να συναχθεί από τα προηγούμενα ότι ευνοήθηκαν οι υποψήφιοι οι οποίοι έπρεπε να πραγματευ-

θούν ερωτήσεις που είχαν αναπτυχθεί στα μαθήματα επιμορφώσεως και κατ' αυτό τον τρόπο *δεν τηρήθηκε η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως* έναντι των άλλων υποψηφίων οι οποίοι δεν είχαν τύχει ανάλογης εντατικής προετοιμασίας για το προς εξέταση θέμα. Η μη τήρηση αυτής της αρχής θα είχε αποφευχθεί, αν είχαν δοθεί αποκλειστικώς ερωτήσεις — πράγμα που οι προσφεύγοντες ορθώς χαρακτήρισαν σαν απολύτως δυνατό — επί θεμάτων που είχαν αναπτυχθεί στα μαθήματα επιμορφώσεως.

78. Οι προσφεύγοντες έθεσαν τέλος, με κάποιο δίκαιο, και το ζήτημα αν ενόψει της ποικιλίας των θεμάτων όλα τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής ήταν εξίσου σε θέση να βαθμολογήσουν ορθώς όλες τις απαντήσεις ή αν αντιθέτως η τυχόν διαφορετική τους κατάρτιση επηρέασε το σχηματισμό της συνολικής βαθμολογίας, η οποία εκφράζεται ως μέσος όρος. Δεν νομίζω ότι σ' αυτό μπορεί να δοθεί απάντηση με τη διαβεβαίωση ότι κατά την εξέταση το κύριο βάρος δόθηκε στην εξακρίβωση της ικανότητας κατανοήσεως προβλημάτων, λογικής επιχειρηματολογίας και σαφούς και πειστικής εκφράσεως και επρόκειτο κυρίως να διαπιστωθεί ποιο ήταν το μορφωτικό επίπεδο κάθε υποψηφίου, καθώς και αν αυτός είχε πνευματικές ανησυχίες σε σχέση με τις δραστηριότητες της Κοινότητας. Όταν τίθενται ιδιαίτερα συγκεκριμένες και ειδικές ερωτήσεις, είναι σαφέστατο ότι και ο συγκεκριμένος και ειδικός χαρακτήρας της απαντήσεως έχει ιδιαίτερο βάρος.

δ) Τελικό συμπέρασμα

79. Όλα αυτά, θεωρούμενα αντικειμενικώς, έχουν, κατά τη γνώμη μου, μεγάλη σημασία, έτσι ώστε να μην απομένει παρά το συμπέρασμα ότι η προφορική εξέταση, από τα αποτελέσματα της οποίας εξηρτάτο η αναγραφή του υποψηφίου στον πίνακα επιτυχόντων, δεν διενεργήθηκε ορθώς και, επομένως, πρέπει να ακυρωθεί η απόφαση με την οποία δεν περιελήφθησαν οι προσφεύγοντες στον κατάλογο επιτυχόντων, τη διαμόρφωση του οποίου ενδεχομένως επηρέασαν οι προεκτεθείσες πλημμέλειες.

ε) Επί των λοιπών λόγων και αιτημάτων της προσφυγής

80. Κατόπιν των ανωτέρω, δεν χρειάζεται να εξετάσω τα *άλλα επιχειρήματα των προσφευγόντων*, όσον αφορά τη δεύτερη δέσμη των δικών.

81. Εξάλλου, μετά από όσα ήδη λέχθηκαν, είναι και εδώ σαφές ότι δεν χρειάζεται πλέον να ασχοληθούμε με την ακύρωση των αποφάσεων της 17ης Ιουνίου 1986 που απευθύνονταν στους προσφεύγοντες και από τις οποίες η διοίκηση όφειλε να συναγάγει τις αναγκαίες συνέπειες. Επομένως δεν υπάρχει λόγος για να ακυρωθούν όλοι οι διορισμοί που έγιναν βάσει του καταλόγου επιτυχόντων που κατάρτισε η εξεταστική επιτροπή. Οι προσφεύγοντες δεν έχουν κανένα συμφέρον προς τούτο, επειδή δεν τους προσέβαλαν ιδιαιτέρως και επειδή, εξάλλου, μπορεί να ικανοποιηθεί το αίτημά τους (ορθή διεξαγωγή προφορικής εξετάσεως, ώστε να έχουν ελπίδα να διοριστούν σε θέση Α), χωρίς να ακυρωθεί η πλήρωση άλλων θέσεων.

Γ — Τελική πρόταση

Η πρότασή μου για την έκδοση αποφάσεως έχει, επομένως, ως εξής.

82. Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 64, 71 έως 73 και 78/86 πρέπει να ακυρωθεί η απόφαση της εξεταστικής επιτροπής με την οποία δεν έγιναν δεκτοί οι προσφεύγοντες στην επόμενη φάση της διαδικασίας του διαγωνισμού. Τα υπόλοιπα αιτήματα των προσφευγόντων πρέπει να απορριφθούν.

83. Πρέπει να ακυρωθεί επίσης η προσβαλλόμενη στο πλαίσιο της υποθέσεως 228/86 πράξη της εξεταστικής επιτροπής, με την οποία δεν περιελήφθησαν οι προσφεύγοντες στον πίνακα επιτυχόντων, τα δε άλλα αιτήματα πρέπει επίσης να απορριφθούν.

84. Σε όλες τις υποθέσεις πρέπει να καταδικαστεί η Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα. Αυτό βεβαίως δεν ισχύει για τα δικαστικά έξοδα που προκλήθηκαν από τα — μη ευδοκιμήσαντα — αιτήματα περί λήψεως ασφαλιστικών μέτρων στο πλαίσιο των υποθέσεων 64 και 78/86· εν προκειμένω, πρέπει να εφαρμοστεί ο βασικός κανόνας του άρθρου 70 του κανονισμού διαδικασίας.

85. Τέλος, η προσφυγή 149/86 πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη με τη συνέπεια ότι τα δικαστικά έξοδα που προκλήθηκαν από αυτή τη διαδικασία επιδικάζονται σύμφωνα με το άρθρο 70 του κανονισμού διαδικασίας.